

Yttrande angående remiss från Justitiedepartementet - SOU 2020:44 Grundlagsskadestånd – ett rättighetskydd för enskilda

(Justitiedepartementets dnr Ju2020/02922)

Migrationsverket har beretts möjlighet att yttra sig över betänkande från Kommittén om grundlagsskadestånd. Migrationsverket ställer sig positiv till att den principiella rätt till skadestånd som Högsta domstolen konstaterat finns kodifieras genom tillägg i skadeståndslagen. Migrationsverket noterar följande.

En fråga som betänkandet inte besvarar är hur konventionsskadestånd och grundlagsskadestånd är tänkta att förhålla sig till varandra i de fall de överlappar. Betänkandet tar upp situationen då antingen konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR) ger ett längre gående skydd än regeringsformen och vice versa. I sådana fall förefaller det naturligt att, såsom kommittén uppfattas resonera, ersättning ska utgå enligt den rättighetsstadga som ger det starkaste skyddet. Likaså uttalas att de båda grunderna för skadestånd sannolikt kommer att åberopas parallellt, men frågan berörs endast utifrån att de båda regleringarna därför bör vara utformade så lika som möjligt för att förutsättningarna att få skadestånd enligt de två olika grunderna ska vara så enhetliga som möjligt. Dock behandlar betänkandet mycket litet de tillämpningsproblem som kan uppkomma när regeringsformen och EKMR ger likvärdiga skydd, och vilken överträdelse som då ska anses ha företräde och därigenom vilket slags skadestånd som ska utgå.

Av den föreslagna lydelsen till 3 kap. 4 § skadeståndslagen framgår att grundlagsskadestånd ska utges endast i den utsträckning det behövs för att kompensera den skadelidande för överträdelsen, medan konventionsskadestånd endast ska utges i den utsträckning det är nödvändigt för att gottgöra överträdelsen. Av författningskommentaren framgår att det med gottgörelse avses att den skadelidande erhåller skadestånd eller någon annan form av ekonomisk kompensation än grundlagsskadestånd, vilket talar emot att det föreligger en intern hierarki mellan grundlagsskadestånd och konventionsskadestånd.

Enligt Migrationsverket framgår det således inte tillräckligt tydligt för rättstillämparen om avsikten med formuleringen är att skapa en hierarki mellan de två skadeståndsgrunderna, och att konventionsskadestånd ska utges endast om den enskilde inte kan kompenseras genom grundlagskadestånd, eller om en person kan ha rätt till båda formerna av kompensation för samma överträdelse. Det framgår inte heller om kommitténs uppfattning är att detta är en fråga för domstolarna att avgöra, varför Migrationsverket anser att denna frågeställning bör utredas vidare.

I övrigt har Migrationsverket inga synpunkter på förslaget.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av verksjurist Jessica Ingelström. I den slutliga handläggningen har t.f. rättschef Carl Bexelius deltagit.

Mikael Ribbenvik